

Sygn. akt I CSK 321/15

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z wniosku E. K.
przy uczestnictwie S. K.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 lutego 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 17 grudnia 2014 r., sygn. akt V Ca [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni
3600 (trzytysiącesześćset) zł kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w W. w sprawie o podział majątku wspólnego - po rozpoznaniu apelacji wnioskodawczynie i uczestnika postępowania - zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w W. w oznaczonym zakresie i podwyższył zasądzoną od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczynie dopłatę z tytułu wzajemnych rozliczeń, oddalił apelację uczestnika postępowania i orzekł o kosztach postępowania odwoławczego.

Zaskarżając postanowienie w całości, pełnomocnik uczestnika postępowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i w piśmie procesowym z dnia 3 kwietnia 2005 r. wskazał, że wniosek „podyktowany jest naruszeniem przepisów prawa materialnego”, potrzebą „wyjaśnienia czy czynności techniczne ojca wnioskodawczynie polegające na pozyskaniu informacji o wysokości ceny mieszkania (...) mogą stanowić wyrażenie woli w rozumieniu art. 60 k.c. (...)” i „rozważenia zawarcia umowy darowizny ze świadczeniem na rzecz osoby trzeciej (...)”, wskazał także na istnienie „uzasadnionej potrzeby rozważenia istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego wpływu braku złożenia oświadczeń woli darczyńcy i braku spełnienia świadczenia, na zaistnienie przesłanek art. 888 i art. 890 k.c.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurisprudencki (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sędzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążących Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko

wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmiennieniu art. 398 § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga - jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego - sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 r., nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 r. Nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, niepubl.).

Odwołanie się do przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02 (Lex nr 57 231) - wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni bądź niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powodu nieważności postępowania wymaga wykazania, że zachodzą przewidziane w kodeksie postępowania cywilnego przyczyny nieważności postępowania (art. 379 i art. 1099 k.p.c.).

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej jako przesłankę przyjęcia skargi do rozpoznania, skarżący powinien natomiast wykazać, że zaskarżony wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i dłuższych badań lub dociekań. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji (por. postanowienie z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 197/02, OSNC 2004 r., nr 3, poz. 49).

Przytoczony przez skarżącego w skardze kasacyjnej i w piśmie z dnia 3 kwietnia 2015 r. wywód w celu uzasadnienia przyjęcia skargi do rozpoznania nie zawiera argumentów, które pozwoliłyby przyjąć, że zachodzi co najmniej jedna z przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w przedstawionym wyżej rozumieniu. To oznacza, że skarżący nie wykazał, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnia wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego, istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, nieważność postępowania czy oczywista zasadność skargi kasacyjnej.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 520 § 3 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).